

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO VALDYBOS PRIE SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS PENSIJŲ ANUITETŲ MOKĖJIMO VEIKLOS 2020 METAIS ATASKAITA

Pasirengimas pensijų anuitetų mokėjimo veiklai

2020 m. balandžio 21 d. Seimas patvirtino Pensijų kaupimo įstatymo Nr. IX-1691 (toliau – PKĮ) pakeitimo įstatymo Nr. XIII-1360 1 ir 2 straipsnių pakeitimo įstatymą, kuriame apibrėžiama centralizuoto pensijų anuitetų mokėtojo veikla. Vadovaujantis PKĮ, nuo 2020 m. liepos 1 d. pensijų anuitetų mokėtoju tapo Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – VSDF valdyba).

Pasirengimas pensijų anuitetų mokėjimo veiklai vyko vadovaujantis rengiamu PKĮ pakeitimų projektu, patvirtintais pakeitimais ir atsižvelgiant į EBPO ekspertų rekomendacijas.

Sukurta programinė įranga prašymų dėl pensijų anuiteto įsigijimo, atsisakymo, sprendimų dėl pensijų anuitetų mokėjimo priėmimui ir pensijų anuitetų išmokų mokėjimui. Taip pat sukurta pensijų anuitetų skaičiuoklė, kuri yra naudojama tiek vidinėse sistemose, priimant sprendimus dėl pensijų anuiteto mokėjimo, tiek pateikta viešai interneto svetainėje www.sodra.lt, kad asmenys, svarstantys įsigyti pensijų anuitetą, galėtų patys apskaičiuoti pensijų anuiteto dydį pagal kiekvieną siūlomą produktą ir palyginti kitas jų savybes.

Per 2020 metus VSDF valdyba parengė ir patvirtino teisės aktus, detalizuojančius pensijų anuitetų mokėjimo veiklą ir Pensijų anuitetų fondo (toliau – PAF) turto valdymą (1 lentelė). Šie dokumentai skelbiami viešai tinklapyje www.sodra.lt/lt/situacijos/pensiju-anuitetu-mokejimas.

Lentelė 1. VSDF valdybos direktoriaus įsakymu 2020 m. patvirtinti pensijų anuitetų mokėjimo veiklos teisės aktai

Eil. Nr.	Teisės akto pavadinimas	Direktoriaus įsakymo data ir Nr.
1.	Tipinė Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos ir pensijų kaupimo bendrovių duomenų teikimo ir pensijų įmokų pervedimo sutarties forma	2020-04-27 Nr. V-177
2.	Pensijų anuiteto dydžio apskaičiavimo metodika pagal kiekvieną pensijų anuiteto rūšį	2020-06-03 Nr. V-232
3.	Pensijų anuitetų skyrimo ir mokėjimo tvarkos aprašas	2020-06-03 Nr. V-235
4.	Pensijų anuitetų fondo techninių atidėjinių apskaičiavimo metodika	2020-06-10 Nr. V-257
5.	Pensijų anuitetų fondo 2020 metų biudžetas	2020-06-26 Nr. V-313
6.	Pensijų anuitetų fondo apskaitos politika	2020-07-24 Nr. V-371, nauja redakcija 2020-12-30 Nr. V-727
7.	Pensijų anuitetų fondo valdymo ir administravimo sąnaudų apskaičiavimo ir kompensavimo tvarkos aprašas	2020-07-24 Nr. V-367, nauja redakcija 2020-12-30 Nr. V706
8.	Pensijų anuitetų fondo turto investavimo procedūrų aprašas	2020-09-01 Nr. V-425, nauja redakcija 2020-12-04 Nr.661
9.	Pensijų anuitetų fondo investavimo politika ir strategija	2020-09-01 Nr. V-427, nauja redakcija 2020-12-04 Nr. V-662
10.	Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos rizikos valdymo politika ir strategija	2020-12-30 Nr. V-729
11.	Pensijų anuitetų fondo prognozinių skaičiavimų ir biudžeto rengimo tvarkos aprašas	2020-12-30 Nr. V-730

2020 m. spalio 21 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 1169 patvirtinta Pensijų anuitetų fondo taryba (toliau – Taryba). Pensijų anuitetų taryba, veikdama kolegialiai, prižiūri, kaip pensijų anuitetų mokėtojas įgyvendina savo tikslą - užtikrinti pensijų anuitetų mokėjimą jų gavėjams iki gyvos galvos, siekiant jiems didžiausios naudos ir Pensijų anuitetų fondo lėšas valdant skaidriai, tvariai,

Kaip numatyta teisės aktuose, per tris mėnesius Taryba peržiūrėjo 1 lentelėje pateiktus teisės aktus ir pateikė savo išvadas bei rekomendacijas dėl jų tikslinimo. Į rekomendacijas atsižvelgta, rengiant 1 lentelėje minėtų teisės aktų pakeitimus.

Pensijų anuitetai

VSDF valdyba, kaip centralizuotas pensijų anuitetų mokėtojas, siūlo tris pensijų anuitetų produktus (rūšis), kurių savybės palygintos 2 lentelėje.

Lentelė 2. Siūlomi pensijų anuitetai ir jų savybės

	Pensijų anuiteto rūšis		
	Standartinis	Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	Atidėtasis
Pensijų fonde sukaupto turto dalis, už kurią įsigyjamas pensijų anuitetas, proc.		100	Priklauso nuo amžiaus (11% - 99%)*
Pensijų anuiteto mokėjimo pradžia	Prašymo dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo pateikimo PKB diena		85-ojo gimtadienio diena
Paveldėjimo galimybė	Nėra	Iki 80-ojo pensijų anuitetų gavėjo (toliau – anuitantas) gimtadienio	Pradėjus mokėti pensijų anuitetą – nėra Atidėjimo laikotarpiu paveldima pensijų kaupimo bendrovės (toliau – PKB) neišmokėta sukaupto turto dalis

* 65-ųjų metų asmeniui - 15,44% nuo Pensijų fonde sukaupto turto

Pensijų anuitetų mokėjimo veikla pradėta 2020 metų liepos 1 dieną. Per šešis veiklos mėnesius pensijų anuitetą įsigijo 239 asmenys, t. y. 2,4 karto daugiau negu planuota (99). Prielaidos, naudotos planuojant pirmųjų metų veiklą, buvo labai konservatyvios – planuota, jog pensijų anuitetus įsigis tik tie asmenys, kurie senatvės pensijos amžių sukaks 2020 m. liepos 1 d. ir vėliau, ir tik 30 proc. jų pensijų anuitetą įsigis tais pačiais metais.

Per tą patį laikotarpį, gavus sprendimą dėl pensijų anuiteto mokėjimo, penki asmenys atsisakė įsigyti pensijų anuitetą. Vienu atveju asmuo keliems mėnesiams atidėjo sprendimą nutraukti pensijų kaupimą, o kitais atvejais asmenys nusprendė pakeisti įsigyjamo pensijų anuiteto rūšį į standartinį su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (trys iš standartinio, vienas iš atidėtojo). Populiariausias pensijų anuitetas yra standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu – jį įsigijo 65 proc. visų anuitantų (3 lentelė). Atskirai vyrų ir moterų pasirinkimų pasiskirstymas yra panašus.

Lentelė 3. Anuitantų pasiskirstymas pagal pensijų anuiteto rūšį 2020 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Anuitantų skaičius	Anuitantų dalis, proc.
Standartinis (ST)	52	22
Standartinis su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu (SGL)	155	65
Atidėtasis (AT)	32	13
Viso:	239	100

Analizuojant pensijų anuitetų pasiskirstymą pagal rūšį ir pensijų kaupimo bendrovę (toliau – PKB) (4 lentelė), išsiskiria uždarnosios akcinės gyvybės draudimo ir pensijų bendrovės „Aviva Lietuva“ pensijų fonduose kaupiančių asmenų pasirinkimai, įsigyjant pensijų anuitetą – beveik tiek pat asmenų rinkosi atidėtąjį pensijų anuitetą, kaip ir standartinį su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu, kuris kitose PKB yra ženkliai populiariausias.

Lentelė 4. Pensijų anuitetų pasiskirstymas pagal rūšį ir PKB

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų kaupimo bendrovė ¹					Iš viso	Iš viso, proc.
	Aviva	INVL	Luminor	SEB	Swedbank		
ST	6	4	3	11	29	52	22
SGL	21	11	18	55	50	155	65
AT	19	2	1	6	4	32	13
	Procentais						
ST	13,0	23,5	13,6	15,3	35,0		
SGL	45,7	64,7	81,8	76,4	60,2		
AT	41,3	11,8	4,6	8,3	4,8		

Kaip ir buvo galima tikėtis, didžioji dauguma asmenų, kurie 2020 metais įsigijo pensijų anuitetą, buvo tie, kurie senatvės pensijos amžių sukako 2020-aisiais metais (5 lentelė). Dažniausiai pensijų fondų dalyviai kreipiasi dėl pensijų anuiteto įsigijimo arba tą mėnesį, kai jiems sukanka senatvės pensijos amžius, arba 1 mėnesiu vėliau.

206 pensijų fondų dalyviai, kurie 2020 m. liepos 1 d. ir vėliau sulaukė senatvės pensijos amžiaus ir sukaupe 10 tūkst. eurų ar daugiau (55 proc. nuo šioje grupėje esančių 376), dėl pensijų anuiteto įsigijimo kreipėsi tais pačiais metais.

Didelė dalis pensijų fondų dalyvių, kurie sukaupe 10 tūkst. ir daugiau, nenutraukia kaupimo iškart, kai tik atsiranda tokia teisė. Darome prielaidą, kad jie toliau dirba ir, mokėdami įmokas į pensijų fondą, toliau augina sukauptą turtą. Kiti turi pakankamai kitų pajamų ir palieka sukauptą turtą tolimesniam investavimui. Tokias prielaidas patvirtina statistika – per šešis mėnesius 2020 m. apie 11 proc. prašymų įsigyti pensijų anuitetą gauta iš asmenų, kurie senatvės pensijos amžiaus sulaukė ankstesniais metais.

Lentelė 5. Anuitantų pasiskirstymas pagal senatvės pensijos amžių (2020 m. gruodžio 31 d.)

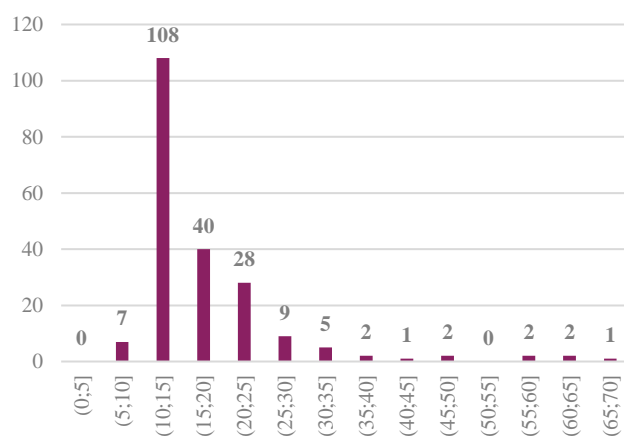
Senatvės pensijos amžiaus suėjimo metai	Anuitantų skaičius	Anuitantų dalis, proc.
2020-ieji	206	86
Ankstesni	26	11
Vėlesni	7	3
Iš viso:	239	100

Pensijų anuiteto dydis priklauso nuo šių asmeninių veiksnių²: pensijų anuiteto rūšies pasirinkimo, amžiaus ir sukauptos sumos dydžio.

Kadangi už atidėtąjį pensijų anuitetą sumokama tik dalis pensijų fonde sukauptos sumos, įmokų pasiskirstymo palyginimui 1 grafike atvaizduojamas tik standartinių pensijų anuitetų vienkartinį įmokų pasiskirstymas.

Didžioji dalis anuitantų pensijų fonduose buvo sukaupe nuo 10 iki 15 tūkst. eurų. Nors pensijų anuitetą įsigyti privaloma, jei sukauptą suma pensijų fonde yra 10 tūkst. eurų arba daugiau, septyni pensijų fondų dalyviai pasirinko galimybę įsigyti pensijų anuitetą, kuris bus mokamas visą

Grafikas 1. Standartinių pensijų anuitetų skaičius pagal įmokas (tūkst. eurų)

¹ Pensijų kaupimo bendrovių oficialūs pavadinimai: UAGDPB „Aviva Lietuva“; INVL Asset management, UAB; Luminor investicijų valdymas, UAB; UAB „SEB investicijų valdymas“; „Swedbank investicijų valdymas“, UAB

² Visi kiti veiksniai (demografiniai, administravimo mokestis, garantuota palūkanų norma) yra vienodi visiems

likusį gyvenimą, o ne gauti periodines išmokas ribotą laiką. Asmenys, kurie pensijų fonde sukauptė daugiau kaip 60 tūkst. eurų, šią sumą viršijančią dalį gali gauti vienkartinę išmoką. Šia teise anuitantai naudojami tik tais atvejais, kai sukauptą sumą buvo ženkliai didesnė.

Per 2020 metus paskirtų pensijų anuitetų vidutinis dydis yra 70,40 euro per mėnesį, o mediana 56,56 euro. Tai, kad mediana yra ženkliai mažesnė už vidurkį rodo, kad galiojančių pensijų anuitetų portfelyje dominuoja mažesni už vidutinius pensijų anuitetai ir nedidelis skaičius didelių pensijų anuitetų pakelia viso portfelio vidutinį pensijų anuitetų dydį. Skiriant pensijų anuitetą negalima atsižvelgti į lytį, todėl moterims paskirtų pensijų anuitetų vidutinis dydis (62,36 eurų) yra mažesnis negu vyrams (75,40 eurų) tik dėl mažesnės sukauptos sumos ir jaunesnio amžiaus (atitinkamai 63,14 m. ir 64,45 m.).

Pensijų anuitetų fondo turtas ir jo investavimas

Per šešis mėnesius pensijų fondų dalyviai įsigijo pensijų anuitetų už daugiau kaip 3,6 mln. eurų, ir anuitantams išmokėta 44.509 eurų pensijų anuitetų išmokų. Pensijų anuitetų fondo bendras turtas metų pabaigoje buvo 3.682.854 eurai (6 lentelė).

Lentelė 6. PAF turtas 2020 m. gruodžio 31 d., eurai

Turto grupės pavadinimas	Suma
Skolos vertybiniai popieriai	517.225
Akcijų investiciniai fondai	2.466.118
Pinigai sąskaitoje	259.668
Gautinos sumos iš PKB	439.843
Iš viso	3.682.854

PAF turtas investuojamas vadovaujantis PKĮ, Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo, Pensijų anuitetų fondo investavimo politikos ir strategijos (toliau – Investavimo politika) bei kitų teisės aktų, reglamentuojančių PAF turto investavimą, nuostatomis.

Įvertinus visus PAF turtui taikomus investavimo apribojimus, investavimo horizontą, siekį uždirbti ne mažesnę kaip minimalią garantuotą investicinę grąžą, kuri padengtų į pensijų anuiteto dydį įskaičiuotą garantuotų palūkanų normą po su investavimu susijusių išlaidų, bei anuitantų interesus, 2020 m. buvo sukurtas investavimo modelis, pagal kurį, siekiant uždirbti investicinę grąžą, didžioji lėšų dalis investuojama į didesnės rizikos finansines priemones (akcijas, akcijų investicinius fondus ir pan.), o likusi dalis, siekiant užtikrinti PAF likvidumą tiek trumpuoju, tiek ilgesniu laikotarpiu – į mažos ir vidutinės kredito rizikos fiksuoto pajamingumo finansines priemones. Investavimo politikoje apibrėžtos trijų PAF portfelių (Likvidumo, Garantinio ir Augimo) investavimo strategijos, nustatant kiekvieno iš portfelių investavimo tikslą.

Gavus vienkartinę įmoką už įsigijamą pensijų anuitetą, yra atskaičiuojama 2,50% įmokos dalis, skirta PAF administravimo ir valdymo sąnaudoms padengti (toliau – Administravimo mokestis). Likusi dalis paskirstoma taip: artimiausiems 60-čiai mėnesių reikalinga išmokų suma paliekama likvidumo užtikrinimo portfeliuose, o likusi įmokos dalis investuojama pagal Augimo portfelio investavimo strategiją.

Augimo portfelio investicinių vienetų apskaita vykdoma analogiškai kolektyvinio investavimo subjektų vienetų apskaitai, t.y. kiekvieno sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo lygyje ir kiekvienam sprendimui yra nustatoma tikslinė grąža, kurią pasiekus, Augimo portfelio atitinkama turto dalis (vienetai) yra konvertuojama į pinigus (užfiksuojama investicinė grąža) ir pinigai perkeliama į Garantinį portfelį. Tuo tarpu visi einamieji mokėjimai vykdomi iš Likvidumo portfelio, kurį sudaro piniginių lėšų banke, kurių dydis palaikomas maždaug 6 mėnesių pensijų anuitetų išmokų sumos lygyje.

Kad pensijų anuitetų veikla būtų tvari, PAF turtas turėtų uždirbti bent jau grąžą, kuri padengtų garantuojamą palūkanų normą, naudojamą, apskaičiuojant pensijų anuitetų dydį, ir kuri sudarytų galimybę sukaupti rezervą galimoms papildomoms išmokoms finansuoti dėl spartesnio nei prognozuota gyvenimo

trukmės ilgėjimo, pavyzdžiui, išmokoms, kurios būtų reikalingos, vidutinei gyvenimo trukmei pailgėjus 2 metais.

Šiems tikslams pasiekti užtektų, kad PAF Augimo portfelis uždirbtų suminę 30% grąžą ne vėliau kaip per 17,8 metų. Šis minimalus tikslas atitinka 1,48% grynąją metinę investicinę grąžą. Siekdami išlaikyti pensijų anuitetų išmokų perkamąją galią Augimo portfelio tikslinės grąžos dydį planuojame nustatyti aukštesnį. Konkretus tikslinės grąžos tikslas ir pelno paskirstymo taisyklės bus patvirtinti 2021 metais.

2020m. gruodžio 31 d. PAF portfelių bendra vertė buvo 3,2 mln. eurų (7 lentelė).

Lentelė 7. Pensijų anuitetų fondo turto pasiskirstymas tarp portfelių 2020 m. gruodžio 31 d.

Portfelis	Vertė, eurai	Dalis PAF, proc.
Likvidumo portfelis (pinigai sąskaitoje)	210.871	6,5
Garantinis portfelis	517.225	16,1
Augimo portfelis	2.488.415	77,4
PAF portfelių turtas iš viso	3.216.511	100,0

PAF turtas buvo investuotas į Lietuvos emitentų obligacijas (Garantinis portfelis, 8 lentelė) ir išsivysčiusių rinkų akcijų indeksus atkartojančius biržoje prekiaujamus fondus (toliau - ETF) (Augimo portfelis, 9 lentelė). Pagal galimybes buvo pasirenkamos ESG³ kriterijus atitinkančios investicijos. 2020 m. gruodžio 31 d. jos sudarė maždaug 76 proc. visų investicijų.

Lentelė 8. Pensijų anuitetų fondo Garantinio portfelio sudėtis 2020 m. gruodžio 31 d.

Finansinės priemonės (obligacijos)	Vertė, eurai	Dalis portfelyje, proc.
LR VVP 0,3% 2032-02	304.127	58,8
Ignitis 2% 2030-05-21	213.098	41,2
Iš viso	517.225	

Garantinio portfelio vidutinis metinis pajamingumas 2020 m. pabaigoje buvo 0,68 proc., t.y. tokią grąžą portfelis gaus kasmet, jei investicijos bus išlaikytos iki išpirkimo (pagal Garantinio portfelio investavimo strategiją, obligacijos laikomos iki išpirkimo). Portfelio finansinė trukmė – 10,1 metų.

Lentelė 9. Pensijų anuitetų fondo Augimo portfelio sudėtis 2020 m. gruodžio 31 d.

Finansinės priemonės (ETF)	Vertė, eurai	Dalis portfelyje, proc.
iShares MSCI World SRI UCITS ETF EUR	1.930.336	77,5
Xtrackers MSCI World ESG UCITS ETF 1C	535.782	21,5
Pinigai sąskaitoje	22.297	0,90
Iš viso	2.488.415	

Augimo portfelio grąža nuo investavimo veiklos pradžios (pirmoji investicija atlikta 2020 m. rugsėjo 22 d.) yra 7,34 proc., nepaisant buvusių didelių svyravimų finansų rinkose, esant neapibrėžtumui dėl koronaviruso pandemijos įtakos pasaulio ekonomikai ir geopolitinių įvykių.

Apibendrinant, per 2020 metus iš investavimo veiklos uždirbta 132.436 eurų pajamų. Investavimo veiklos išlaidos 2020 m. buvo 5.819 eurų, iš jų 670 eurų sudarė vertybinių popierių saugojimo mokesčiai, o 5.149 eurus – komisiniai finansiniams tarpininkams už pavedimų vykdymą ir sandorių sudarymą.

³ ESG – aplinkosaugos (E), socialinės atsakomybės (S) ir gerosios valdymo praktikos (G) kriterijai

Techniniai atidėjiniai

PAF, atsižvelgdamas į visus įsipareigojimus pagal priimtus sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo, sudaro šiuos techninius atidėjinius (toliau – TA):

1. Pensijų anuitetų padengimo;
2. Numatomų išmokėjimų;
3. Vienkartinį įmokų grąžinimo.

PAF įsipareigojimai, įtraukti sudarant vieną TA, nėra įtraukiami sudarant kitą TA. TA sudaromi kiekvienai pensijų anuitetų rūšiai atskirai ir nė vienas TA negali būti neigiamas. Reikšmingiausias PAF techninis atidėjiny yra Pensijų anuitetų padengimo TA, nes Numatomų išmokėjimų TA yra sudaromas pensijų anuitetų išmokų dalims, kurių mokėjimo terminas jau yra suėjęs, yra aiškiai apibrėžtas ir santykinai mažas, o Vienkartinį įmokų grąžinimo TA bus sudaromas tik ateityje, kai PAF uždirbus pakankamai investicinės grąžos, kurią bus numatyta paskirstyti anuitantams.

Pensijų anuitetų padengimo TA, skirtas numatomiems pensijų anuitetų išmokėjimams, kurių mokėjimo terminas dar nėra suėjęs ir apskaičiuojamas pagal atsargų (atsižvelgiant į visus galimus pradinių prielaidų pasikeitimus, kurie gali lemti techninio atidėjinio nepakankamumą ateityje) perspektyvinį aktuarinį vertinimą, įvertinant visas būsimas prievoles, nustatytas pagal kiekvieno galiojančio sprendimo dėl pensijų anuiteto mokėjimo sąlygas.

Sudarant Pensijų anuitetų padengimo TA neatsižvelgiama į PAF patiriamas administravimo sąnaudas, nes jos yra dengiamos iš tam skirtų atskaitymų nuo vienkartinį pensijų anuitetų įmokų, o trūkstama dalis yra dengiama paskolomis, kaip numatyta PKĮ.

Pagrindinės prielaidos, naudojamos Pensijų anuitetų padengimo TA apskaičiavimui:

1. Turto valdymo mokestis (0,20%) – prielaida apie būsimas metines turto valdymo sąnaudas (vertybinių popierių saugojimo mokestis, sandorių sudarymo mokesčiai ir pan.), skaičiuojama nuo vidutinės valdomo turto vertės. Prielaida atitinka planuojamas turto valdymo sąnaudas;
2. Standartinio, standartinio su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu ir atidėtojo (išmokų mokėjimo laikotarpiu) pensijų anuitetų palūkanų norma (1,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža, skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 1 proc.
3. Atidėtojo pensijų anuiteto palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu (0,20%) – pensijų anuiteto gavėjui garantuojama metinė grąža atidėjimo laikotarpiu (iki 85-ojo gimtadienio), skaičiuojama nuo būsimų išmokų vertės. Efektyvi garantuotų palūkanų norma išmokų atidėjimo laikotarpiu, įvertinus turto valdymo mokestį, yra 0 proc.
4. Mirtingumo lentelė naudojama ta pati kaip ir pensijų anuitetų dydžių apskaičiavimui.

Pensijų anuitetų padengimo TA skaičiuojamas kiekvienam galiojančiam sprendimui atskirai ir dar nepriimtiems sprendimams, kuriems jau yra pateiktas prašymas pensijų kaupimo bendrovei dėl pensijų išmokos išmokėjimo. Sudarius pensijų anuitetų padengimo TA, yra vertinamas jo pakankamumas lyginant jį su tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartine verte, kuri yra apskaičiuojama naudojant naujausias turimas mirtingumo (atsižvelgiant į anuitetų gavėjų lytį) ir tikėtinos investicinės grąžos prielaidas.

Nustatant tikėtiną investicinę grąžą yra atsižvelgiama į turto, dengiančio TA, būklę bei investavimo strategiją. Jeigu įvertinama, kad pensijų anuitetų padengimo TA yra mažesnis už tikėtinų būsimų pinigų srautų pagal galiojančius sprendimus dėl pensijų anuitetų mokėjimo dabartinę vertę, pensijų anuiteto padengimo TA padidinamas suma, kurios nepakanka pensijų anuitetų padengimo TA.

Lentelė 10. Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2020 m. gruodžio 31 d.

Pensijų anuiteto rūšis	Pensijų anuitetų padengimo techninis atidėjinys	Numatomų išmokėjimų techninis atidėjinys	Vienkartinių įmokų gražinimo techninis atidėjinys
Standartinis pensijų anuitetas	853 100,76	427,33	0,00
Standartinis pensijų anuitetas su garantuojamu mokėjimo laikotarpiu	2 577 778,89	644,66	0,00
Atidėtasis pensijų anuitetas	94 507,90	0,00	0,00
Iš viso	3 525 387,55	1 071,99	0,00

Pensijų anuitetų fondo techniniai atidėjiniai 2020 m. gruodžio 31 d. yra padengti turtu 104,43%.

Detali informacija apie techninius atidėjinius ir jų padengimą turtu pateikta vyriausiojo aktuario metinėje ataskaitoje.

Pensijų anuitetų mokėjimo veiklos administravimo ir valdymo sąnaudos

Pensijų anuitetų skyrimą ir mokėjimą organizuoja bei Pensijų anuitetų fondą valdo VSDF valdybos Pensijų anuitetų skyrius. Siekiant efektyviai naudoti PAF valdymo ir administravimo sąnaudas (toliau – Sąnaudos) padengti gaunamą Administravimo mokesį, 2020 m. pabaigoje šiame skyriuje pilnu arba daliniu etatu dirbo 5 darbuotojai ir buvo užimta 3,25 etato (11 lentelė).

Lentelė 11. Darbuotojai, tiesiogiai dalyvaujantys pensijų anuitetų mokėjimo veikloje 2020 m. gruodžio 31 d.

Pareigos, veiklos sritis	Etatas
Vedėjas – vyriausiasis investavimo specialistas	1
Patarėjas – vyriausiasis aktuaras	1
Aktuarai	0,5
Mokėjimo specialistai	0,25
Rizikos valdymo specialistai	0,5
Iš viso etatų	3,25

2020 m. spalio 21 d. Vyriausybė penkerių metų kadencijai patvirtino Tarybą, kurią sudaro penki nariai, atsakingi už aktuarinę, investavimo, rizikų, finansų ir produkto valdymo priežiūrą. Tarybos nariams yra mokamas atlygis, kuris negali viršyti vidutinio šalies darbo užmokesčio, taikomo apdraustųjų asmenų atitinkamų metų valstybinio socialinio draudimo įmokų bazei skaičiuoti (toliau – VDU), dydžio. Atlygis Tarybos nariui mokamas kas mėnesį proporcingai to mėnesio posėdžių skaičiui, kuriuose jis dalyvavo. Sudarant veiklos rezultatų prognozes laikoma, kad visi Tarybos nariai dalyvaus visuose posėdžiuose, o transporto išlaidų nepatirs. 2020 m. VDU buvo 1241 euras.

2020 m. Sąnaudos buvo 107.978 eurai (planuota – 158.800 eurų) (12 lentelė). Sąnaudos yra skirstomos į tiesiogines ir netiesiogines. Tiesioginės sąnaudos – tai darbo užmokestis, įskaitant darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, kvalifikacijos kėlimo, komandiruočių ir kitos išlaidos ir Tarybos narių atlygis, įskaitant darbdavio mokamas socialinio draudimo įmokas, bei transporto išlaidų kompensavimas.

Bendrai tiesioginės sąnaudos 2020 m. buvo 85.045 eurai, iš jų: Pensijų anuitetų skyriaus darbuotojų darbo užmokesčio, socialinio draudimo įmokų (darbdavio) ir kitos sąnaudos – 72.904 eurai, Tarybos – 12.141 euras. Šios sąnaudos sudaro didžiąją Sąnaudų dalį (78,8 proc.).

Netiesioginės sąnaudos 2020 m. buvo 22.933 eurai (21,2 proc. visų sąnaudų). Netiesioginių sąnaudų didžioji dalis – programinės įrangos, kuri naudojama pensijų anuitetų skyrimui ir mokėjimui, amortizacijos sąnaudos – 19.465 eurai.

Lentelė 12. PAF valdymo ir administravimo sąnaudos 2020 m., tūkst. eurų

Sąnaudos	Planas	Faktas
PAF valdymo ir administravimo sąnaudos, iš jų:	158,8	108
Tiesioginės	133,8	85
Netiesioginės	25	23

Detalesnė informacija apie Sąnaudas pateikta Pensijų anuitetų fondo 2020 m. metiniame ataskaitų rinkinyje.

Pensijų kaupimo įstatymas numato, jei Administravimo mokesčio nepakanka Sąnaudoms padengti, pensijų anuitetų mokėtojas gali kreiptis į Finansų ministeriją dėl paskolos.

Kadangi pensijų anuitetų mokėjimo veiklos pradžioje prognozuojamos Administravimo mokesčio įplaukos yra nepakankamos Sąnaudoms padengti, buvo kreiptasi į Finansų ministeriją dėl paskolos. 2020 m. liepos 16 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 801 pensijų anuitetų mokėtojui suteikta iki 136,1 tūkst. eurų paskola iki 10 metų laikotarpiui už 0 proc. metinę palūkanų normą, numatant paskolos grąžinimo pradžią 2028 m. liepos 10 d. Per 2020 metus pasiskolinta 30 tūkst. eurų, nes įmokų už įsigyjamus pensijų anuitetus, atitinkamai ir Administravimo mokesčio, gauta daugiau negu planuota (13 lentelė). Taip pat buvo patirta mažiau tiesioginių sąnaudų, nes Pensijų anuitetų skyriuje įdarbinta mažiau specialistų ir Taryba pradėjo veiklą tik lapkričio, o ne rugsėjo mėnesį, kaip planuota. Mažesnės buvo ir netiesioginės sąnaudos.

Lentelė 13. Įmokos už įsigyjamus pensijų anuitetus 2020 m., tūkst. eurų

	Planas	Faktas
Pensijų anuitetų įmokos	926,3	3.625,0
Administravimo mokestis (2,5%)	23,1	80,4

Daugiau statistinės informacijos ir detalesnės pensijų anuitetų mokėjimo veiklos analizės rezultatų pateikta Pensijų anuitetų fondo vyriausiojo aktuario 2020 metų ataskaitoje.